

Regioner
Ekonomidirektörer Reg
Budgetchefer Reg
Finanschefer Reg
Redovisningschefer Reg
Regionekonomer

Planeringsförutsättningar för åren 2022–2025

I detta EkonomiNytt presenterar vi:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Ny befolkningsprognos
- Preliminär kostnadsutjämnning 2022
- Löne- och prisförändringar för regioner
- Förändring avtalspensioner och PO
- Nya instruktioner till modellen Skatter & bidrag

Vår aktuella bedömning av skatteunderlaget visar sammantaget en starkare ökning än den vi publicerade i februari 2022 (EkonomiNytt 2/2022). Det beror delvis på regeringens förslag om att omvandla reseavdraget till en skattereduktion. Dessutom räknar vi med större ökning av löneinkomster och i viss mån pensioner.

Samhällsekonomisk utveckling

Skatteunderlagsprognosen vilar på ett samhällsekonomiskt scenario för utvecklingen globalt och i Sverige fram till år 2025. Analysen bygger på en konjunkturprognos till och med 2023. Efterföljande år (2024–2025) utgör kalkylår där utvecklingen följer en trendframskrivning.

Baserat på rekordstora överraskningar i de svenska inflationsutfallen hittills i år (statistik till och med mars) samt att höga energipriser (i synnerhet på olja och el) väntas bestå året ut revideras inflationsprognosen upp kraftigt. KPIF-inflationen beräknas skjuta över 5 procent som genomsnitt helåret 2022. Inflationen i Sverige antas dock gradvis sjunka, dels i takt med att energiprisernas bidrag till KPIF-ökningen mattas av, dels i takt med att den **underliggande inflationen** (KPIF exklusive energi) åter bedöms sjunka under 2 procent. Trots denna dämpning beräknas årsgenomsnittet för KPIF-inflationen 2023 hamna klart över målsatta 2 procent. Givet en period med långt högre inflation än på länge i Sverige utgår prognosen från högre löneökningar (än tidigare prognoser).

Förutom den höga inflationen är det stigande räntor som i hög grad präglar de makroekonomiska utsikterna. Ett brant uppställ för marknadsräntorna följer inte minst av förväntningar om höjda styrräntor från en rad centralbanker. En fortsatt ränteuppgång tycks i det närmaste oundviklig, givet den globala inflationschocken samt de ännu mycket låga styrräntorna. Den normalisering som stundat under tio år av unikt låga räntor är därmed här med besked. Inflations- och ränteuppgången kommer att ha betydande åtstramande effekter på världsekonomin både i år och åren därefter, en motkraft till den postpandemiska återhämtning som ännu präglar många ekonomier.

Rysslands invasion av Ukraina är en annan viktig faktor just nu. Kriget är starkt bidragande till den senaste tidens energi- och råvaruprisinflation, och höjer osäkerheten vad gäller den ekonomiska utvecklingen framöver. Och tillförsikten bland hushåll och företag i Sverige har försvagats sedan invasionen inleddes.

Trots dessa globala motvindar pekar prognosen mot en fortsatt återhämtning av den svenska konjunkturen 2022 och 2023. Kriget i Ukraina bedöms inte ge några stora negativa effekter på den inhemska efterfrågan i Sverige. I frånvaro av kriget hade konjunkturen sannolikt varit starkare, men faktum är att ”återöppnandet av samhällsekonomin” i år utgör en relativt starkare kraft.

Det bör poängteras att BNP under loppet av 2022 *inte* stiger nämnvärt snabbt. Att **tillväxttalet** för i år ändå blir högt följer av brant uppgång under 2021. Vad som till synes är ”hög tillväxt i år” är alltså i själva verket en effekt av ”hög tillväxt förra året”. Så här blir det när kalenderårsgenomsnitt (i detta fall för BNP) jämförs med varandra; ”baseffekter” eller ”överhänget” trycker upp årsgenomsnittet 2022.

Trots hög smittspridning vid årets början (med en topp i slutet av januari) har restriktionerna med anledning av covid-19 trappats ner markant (i februari respektive april). Återhämtningen för arbetsmarknaden beräknas därmed kunna fortgå – trots globala risker, hög inflation och stigande räntor. När det gäller sysselsättningen kvarstår ännu mer att hämta igen (än för BNP), efter den lågkonjunktur som pandemin och restriktioner medförde. Särskilt delar av tjänstesektorn kommer kunna stärkas rejält i år, vilket gynnar inhemsk efterfrågan och jobben i Sverige. Detta kommer att driva upp antalet arbetade timmar, vilket gynnar lönesumman och det kommunala skatteunderlaget. Utrymmet för en fortsatt expansion av sysselsättningen krymper dock med tiden. Andelen arbetslösa sjunker 2023 under 7,5 procent, vilket är SKR:s uppskattning av jämviktsarbetslösheten. En allt måttligare tillväxt syns därför 2024 och 2025 för såväl arbetsinsatsen (timmar) som BNP.

Med anledning av kriget i Ukraina antar prognosen en klar dämpning för export och investeringar under innevarande år. Svackan förväntas dock vara temporär och tämligen snabbt återhämtad, liksom bli långt mer beskedlig än vad som inträffade första halvåret 2020. Mottagandet av ukrainska flyktingar föranleder samtidigt att de offentliga konsumtionsutgifterna i Sverige förhöjs i år, vilket alltså stärker inhemsk efterfrågan och BNP.

Det scenario (rörande bland annat flyktingströmmar från Ukraina) som prognosen baseras på presenteras mer i detalj i *Ekonomirapporten, maj 2022* (publiceras 17 maj), tillsammans med den gängse mer utförliga beskrivningen av den samhällsekonomiska utvecklingen.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BNP*	-3,2	4,7	3,1	2,4	1,9	1,8
Sysselsättning, timmar*	-3,8	2,3	2,5	2,6	0,6	0,3
Relativ arbetslöshet, procent**	8,5	8,8	7,7	7,4	7,5	7,5
Timlön, Nationalräkenskaperna	4,8	2,7	2,4	2,3	3,1	3,2
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,1	2,7	2,7	3,0	3,1	3,2
Inflation, KPIF	0,5	2,4	5,3	2,5	2,1	2,0
Inflation, KPI	0,5	2,2	5,2	2,7	2,6	2,5
Befolkning, 15–74 år***	0,4	0,0	0,1	0,3	0,4	0,6

*Kalenderkorrigerat. **Andel av arbetskraften, AKU, 15–74 år. *** Den nya befolkningsprognos som SCB publicerade 13 april 2022 har ej beaktats. Kalkylerna är baserade på föregående års befolkningsprognos med smärre justeringar.

Starkare nominellt skatteunderlag

Skatteunderlagsprognosen är baserad på den samhällsekonomiska bild som presenteras kortfattat här ovanför.

Vår aktuella prognos för skatteunderlaget innebär en markant upprevidering av löneökningstakten på den svenska arbetsmarknaden (perioden 2022–2025). Detta bidrar till en upprevidering av prognosen för lönesumman samt det kommunala skatteunderlaget. Då även löner och priser hos kommuner och regioner antas öka snabbare (än i tidigare bedömningar) innebär de (beräknat) högre skatteintäkterna inte någon reell resursförstärkning. Den samhällsekonomiska utvecklingen kommer kommande år att i hög grad präglas av just den urholkning av ”köpkraften” som snabbt stigande priser och löner leder till. Urholkningen kommer att slå olika för olika aktörer, men kvalitativt är det samma effekt som träffar hushåll, företag och offentlig sektor.

Tabell 2. De senaste skatteunderlagsprognoserna

Procentuell förändring

	2021	2022	2023	2024	2025
SKR, aktuell	5,0	4,3	5,0	3,7	3,6
SKR, föregående	5,0	4,2	3,9	3,3	3,3
Regeringen, apr*	5,0	4,2	4,5	3,4	3,6
ESV, mars	4,8	3,9	3,8	3,8	3,6
Akkumulerat					
SKR, aktuell	5,0	9,5	15,0	19,2	23,5
SKR, föregående	5,0	9,3	13,6	17,3	21,2
Regeringen, apr	5,0	9,4	14,3	18,2	22,5
ESV, mars	4,8	8,9	13,1	17,3	21,6

*Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2021 och 2022 är 1,043 respektive 1,038, baserat på den prognos som regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2022.

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKR.

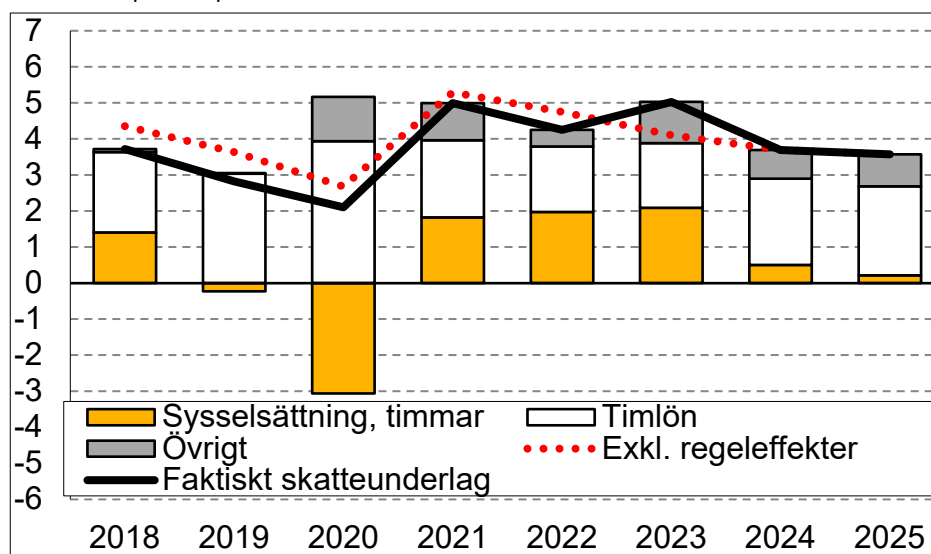
Under 2021–2023 beräknas både skatteunderlagets faktiska och underliggande ökningstakt vara högre än genomsnittet för den senaste tioårsperioden 2011–2020 (3,7 respektive 4,0 procent per år; diagram 1)¹. Dessa år präglas alla av konjunkturell återhämtning, efter pandemin. Sysselsättningen ökar då snabbare än den ökning som följer av en växande befolkning. Det som driver på ökningen av skatteunderlaget framöver är främst stora ökningarna av löne- och pensionsinkomster, som tillsammans ger de största bidragen. Detta motverkas i viss mån av två faktorer; dels att den sammantagna effekten av prisbasbeloppets och timlönernas utveckling medför en betydande ökning av grundavdragen och dels att inkomsterna av arbetsmarknadsersättningar minskar (när konjunkturläget blir allt starkare). Att prisbasbeloppet stigit så kraftigt beror på den snabba inflationsuppgången, vilken hittills framförallt har drivits av höga energipriser.

Nästa år får det faktiska skatteunderlaget dessutom en extra skjuts av förslaget om att omvandla reseavdragen (som minskar skatteunderlaget) till en skattereduktion (som inte påverkar skatteunderlaget), som lämnats till riksdagen (samma dag som vårpropositionen). Regeringen har aviserat att den i budgetpropositionen för 2023, enligt praxis, avser att föreslå en minskning av det generella statsbidraget med ett belopp som motsvarar skatteintäkten av det slopade avdraget. Förslaget påverkar därför inte skatteunderlagets underliggande ökningstakt.

Kalkylen för 2024–2025 utgår från att sysselsättningen växer i linje med befolkningen i arbetsför ålder och timlönerna ökar med drygt 3 procent per år i genomsnitt. Det innebär att lönesummans bidrag till skatteunderlagstillväxten blir lite mindre än ett historiskt genomsnitt och att skatteunderlagets ökningstal landar en bit under fyra procent.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

¹2021 är fortfarande en prognos, ett första preliminärt utfall kommer att publiceras den 10 maj.

Källa: Skatteverket, SKR.

Förändring jämfört med SKR:s februariprognos

Vår aktuella bedömning visar klart högre skatteunderlagstillväxt än den vi publicerade i februari 2022 (EkonomiNytt 2/2022). Prognosen är uppreviderad alla år från och med 2022 och nivån för det ackumulerade skatteunderlaget 2025 är drygt 2 procentenheter högre än i den föregående prognosen (tabell 2). Cirka 0,5 procentenheter av upprevideringen beror på förslaget om att omvandla reseavdraget till en skattereduktion. Det betyder att upprevideringen av den underliggande utvecklingen är motsvarande lika mycket mindre. En motverkande faktor till upprevidering är att högre prisbasbelopp leder till högre grundavdrag vilket minskar det faktiska skatteunderlaget. Samtidigt har vi reviderat upp vår bedömning av den prisutveckling kommuner och regioner möter. Denna upprevidering är därtill *större* än upprevideringen av skatteunderlaget. Skatteunderlagets reala utveckling ("den köpkraft som skatteunderlagstillväxten genererar") är alltså *nedreviderad*. Detta beror på att timlönerna och kommunsektorns övriga insatser är uppreviderade. Bakgrunden är den nyliga inflationschock som antas ge betydligt högre (än tidigare) pris- och löneökningar för en rad av år. Den allt starkare arbetsmarknaden väger också in. Inflationens påverkan på pensionskostnaderna och det nya pensionsavtalet (som börjar gälla 2023) bidrar därtöver till ökade kostnader för personalen framöver.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

Jämfört med den prognos regeringen presenterade i vårpropositionen förutser SKR nu snabbare ökning av skatteunderlaget 2023 och 2024 (tabell 2). Det beror framförallt på att SKR räknar med större ökning av arbetade timmar än regeringen. Regeringen prognosticerar visserligen större timlöneökningar (skillnaden är särskilt stor 2023) men lönesumman växer snabbare i SKR-prognosen.

Jämfört med den skatteunderlagsprognos som Ekonomistyrningsverket (ESV) presenterade i mars visar SKR:s klart snabbare skatteunderlagstillväxt 2022 och, framförallt, 2023. Det beror främst på större ökning av pensionsinkomster i SKR-prognosen, då vi har högre prisbasbelopp bland annat. Båda åren bidrar dessutom större ökning av löneinkomsterna till att skatteunderlaget utvecklas mer positivt i SKR:s prognos. Därutöver har ESV inte beaktat omvandlingen av reseavdraget till skattereduktion, då prognosen presenterades före vårpropositionen.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för RUR som beslutas av fullmäktige.

Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med vår nuvarande

prognos skulle det vara möjligt för 2023–2025 (tabell 3). En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat.

Tabell 3. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling

Förändring i procent per år

	2021	2022	2023	2024	2025
Snitt 10 år	4,0	4,1	4,2	4,2	4,3
Årlig ökning	5,3	4,7	4,1	3,7	3,6
Differens	1,3	0,6	-0,1	-0,5	-0,7

Källa: Skatteverket och SKR.

Slutavräkningar 2021–2022

Slutavräkning 2021

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation RKR R2 intäkter, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKR:s skatteunderlagsprognos i december.

Regeringen fastställde uppräkningsfaktorerna för 2020 och 2021 till 2,0 procent respektive 2,2 procent i Budgetpropositionen för år 2021. Slutligt utfall för 2020 blev 2,1 procent och vår prognos i december 2021 visade på en ökning av skatteunderlaget med 4,57 procent för 2021. Med den bedömningen uppgick rekommenderad uppbokning i bokslut 2021 till 660 kronor per invånare den 1.11.2020.

SKR:s prognos enligt detta cirkulär visar en uppräkning med 4,99 procent för 2021 vilket innebär att prognosen för slutavräkningen 2021 beräknas till 772 kronor per invånare och därmed uppstår en positiv korrigeringspost på 113 kronor per invånare den 1.11.2020.

Slutavräkning 2022

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2021 och 2022 uppgår till 4,3 procent respektive 3,8 procent, enligt budgetpropositionen för 2022. SKR:s prognos innebär en högre uppräkning vilket gör att vår prognos för slutavräkningen 2022 blir positiv och uppgår till 316 kronor per invånare den 1.11.2021. Jämfört med vår prognos i februari är det en förbättring med 34 kronor per invånare.

Ny befolkningsprognos

Den 13 april presenterade SCB en befolkningsprognos för åren 2022–2070.

Framskrivningen är gjord med förbehåll för osäkerheten kring asylinvandringen på grund av kriget i Ukraina. SCB har gjort fem olika scenarios.

Befolkningsökningen är inte jämn i alla åldrar och befolkningen ökar mest i de äldre åldrarna. I framskrivningen antas en fortsatt ökande livslängd. Under hela perioden beräknas fler födas än avlida, men de närmaste åren antas födda barn per kvinna att minska.

Mer om prognosen finns att läsa på SCB:s webbplats:

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningsframskrivningar/befolkningsframskrivningar/pong/statistiknyhet/sveriges-framtida-befolkning-2022-2070/>

Den 3 juni publiceras befolkningsframskrivningar för regioner och kommuner.

I tabellen nedan syns den nya prognosen, som vi har räknat om till befolkningen per första november respektive år.

Tabell 4. Befolkningsprognos för åren 2021–2025

Antal och procent

	2021	2022	2023	2024	2025
Utfall/prognos	10 443 100	10 503 541	10 561 248	10 615 971	10 667 164
Förändring, %	1,006	1,006	1,006	1,005	1,005

Källa: SCB.

Regleringsbidrag/avgift

SKR har gjort en bedömning av regleringsposten i den kommunalekonomiska utjämnningen för åren 2022 till 2025 (tabell 5 och 6). Förändringar sedan senaste bedömningen i EkonomiNytt 2/2022 beror på vår senaste skatteunderlagsprognos samt en justering av anslaget för kommunalekonomisk utjämnning på grund av den föreslagna förändringen av reseavdrag (Prop. 2021/22:228). Eftersom förslaget påverkar skatteunderlaget så är hänsyn taget i prognosen ovan (tabell 2) och det innebär att även anslaget måste justeras så att prognosen totalt sett inte blir för positiv. Förslaget finns inte med i vårpropositionen och är inte heller beslutad av riksdagen. Justering av anslaget kommer, enligt regeringen, att föreslås i budgetpropositionen 2023.

Tabell 5. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2022 till 2025

Miljoner kronor

	2022	2023	2024	2025
Inkomstutjämnning, netto (+)	36 405	38 658	40 082	41 512
Strukturbidrag (+)	546	549	552	555
Införandebidrag (+)	166	0	0	0
Summa inkomster för regionerna (1)	37 116	39 207	40 635	42 608
Ramanslag (–) (Utgift för staten) (2)	43 951	39 954	41 075	41 008
Differens → Regleringspost (2)–(1)	6 852	747	440	–1 060

Källa: SCB och SKR.

Tabell 6. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2022 till 2025

Kronor per invånare

	2022	2023	2024	2025
Inkomstutjämnning, netto (+)	3 486	3 680	3 795	3 910
Strukturbidrag (+)	52	52	52	52
Införandebidrag (+)	16	0	0	0
Summa inkomster för regionerna (1)	3 552	3 733	3 848	3 963
Ramanslag (-) (Utgift för staten) (2)	4 209	3 804	3 889	3 863
Differens → Regleringspost (2)-(1)	656	71	42	-100

Källa: SCB och SKR.

Samtliga förändringar som gjordes av anslaget under 2021 och som avser 2022 och framåt, ingår i våra beräkningar. Förändringarna inför 2022 framgår av blad 7 i modellen Skatter & bidrag, där ingår även justering som avser föreslaget re-seavdrag (Prop. 2021/22:228, se ovan). Tidigare års förändringar framgår av vår specificering av generella statsbidrag:

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/budgetochplanering/statsbidrag/specifiseringavvissastatsbidrag.31839.html>

Preliminär kostnadsutjämnning 2023

SKR har gjort en preliminär beräkning av 2023 års kostnadsutjämnning med hjälp av uppdaterat underlag från Statistiska centralbyrån. Merparten av det underliggande datamaterialet är uppdaterat. De preliminära utfallen och förändring från föregående års utfall syns i bilaga 1 och 2 till detta EkonomiNytt. Beräkningen bygger på preliminära uppgifter om verksamheternas nettokostnader på riksnivå. Underlaget är inte komplett och bedömningen måste betraktas som osäker. Nettokostnaderna bedöms öka med 4,7 procent i hälso- och sjukvården, och med 4 procent i kollektivtrafiken mellan 2020 och 2021.

Antal invånare den 1 november 2022 i modellen för befolkningsförändringar

Ersättningen för eftersläpning i modellen för befolkningsförändringar har, liksom förra årets beräkning i april, gjorts utifrån den trendframskrivning av befolkningen som används i prognosunderlaget och i modellen Skatter & bidrag. Beräkningen för 2023 bygger på en prognos av förändringen av folkmängden mellan 1 november 2021 och 1 november 2022.

Uppsala är den enda region som kan få ersättning för eftersläpning bidragsåret 2023, då man har haft en genomsnittlig befolkningsökning på över 1,2 procent mellan 2017 och 2021. För att bli aktuell för ersättning bidragsåret 2023 måste befolkningsökningen även överstiga 1,2 procent mellan den 1 november 2021 och 2022. **I trendframskrivningen av befolkningen får endast Uppsala en tillräckligt stor befolkningsökning för att ett bidrag ska falla ut.** Det prognosticerade bidraget finansieras gemensamt av alla regioner med preliminärt 2 kronor per invånare. Det slutliga utfallet av beräkningarna för eftersläpningsersättning fastställs dock inte förrän befolkningen 1 november 2022 redovisas, dvs. i slutet av året.

Observera att det eventuella bidraget som räknas fram i modellen Skatter & bidrag kan skilja sig något från det i prognosunderlaget och att detta bidrag förändras beroende på om regionen använder egen befolkningsprognos.

Observera dock att komponenten för långsiktig befolkningsförändring sett över tio år, som infördes i kostnadsutjämnningen 2020, bygger på befolkningsförändringen mellan 31.12.2011 och 2021, dvs. fastställda uppgifter. Den ersättningen beräknas således korrekt i denna prognos. Stockholm, Uppsala och Halland erhåller ersättning i denna delberäkning.

Löne- och prisförändringar för regioner

Vi ser stora upprevideringar i den grundläggande prisbilden för åren framöver jämfört med prognosen i februari. Vi har även inkluderat de ekonomiska effekterna från den nya överenskommelsen om pensioner AKAP-KR som gäller från och med den 1 januari 2023. De ökade pensionskostnaderna 2023 förklaras både av det nya pensionsavtalet, men till större del av ökad inflation och andra förhållanden.

Vi räknar även fortsättningsvis med fallande läkemedelspriser. Notera att vi här endast räknar med rena prisförändringar på befintligt sortiment inklusive generika. Här ingår alltså effekterna av statens överenskommelse med läkemedelsindustriföreningen (LIF), patentutgångar etc. Merkostnaden för nya läkemedel ingår inte i våra prismätningar. Att nya läkemedel ofta kostar mer antas spegla en förbättrad kvalitet och betraktas alltså inte som en prisförändring. Socialstyrelsen prognosticerar en fortsatt relativt snabb ökning av kostnaderna för läkemedel.

Tabell 7. Prognos för LPIK

Årlig procentuell förändring

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
LPIK inkl. läkemedel	2,6	2,7	4,3	2,1	2,0	3,1
– Timlön	2,8	2,7	3,0	3,1	3,2	3,3
– Socialavgifter	3,8	3,2	12,9	1,2	0,3	5,6
– Läkemedel	-2,5	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
– Förbrukning	3,5	3,9	2,8	2,6	2,7	2,7
LPIK exkl. läkemedel	3,2	3,2	5,1	2,5	2,4	3,7

Notera att vi här publicerar både prisindex med kvalitetsjusterade löner för regioner (LPIK), som används i SKR:s egna beräkningar och analyser, och LPI. Det är endast sättet att beräkna löneförändringarna som skiljer de båda prisindexen åt. I LPIK ska varken förskjutningar i yrkessammansättning eller ålderssammansättning påverka lönepriset.

Tabell 8. Prognos för Landstingsprisindex, LPI

Årlig procentuell förändring

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Landstingsprisindex inkl. läkemedel	3,1	3,0	4,7	2,4	2,3	3,5
– Timlön	3,6	3,2	3,5	3,6	3,7	3,8
– Socialavgifter	4,6	3,7	13,4	1,7	0,8	6,2
Landstingsprisindex exkl. läkemedel	3,8	3,5	5,4	2,9	2,7	4,0

Kraftig kostnadsökning för avtalspensioner i kommuner ger ökat PO-pålägg 2023

Pensionskostnaderna ökar kraftigt år 2023 främst av två skäl:

- Höjda avgifter/premier i det nya pensionsavtalet som gäller från 1 januari 2023
- Stor ökning i prisbasbeloppet år 2023

Moderniseringen av pensionsavtalet med höjda avgifter/premier från 4,5 procent till 6 procent av lönesumman upp till taket (7,5 inkomstbasbelopp) och från 30 procent till 31,5 procent för inkomster över taket innebär en stor kostnadsökning av den avgiftsbestämda pensionen. Det nya avtalet medför en viss dämpning av kostnaden för den förmånsbestämda pensionen framöver, då nytillträdet till KAP-KL upphör.

Med en ”jämn” ökningstakt av prisbasbelopp och andra parametrar skulle vi kunna förvänta en liten minskning av kostnaderna för intjänandet av den förmånsbestämda pensionen p g a av det nya avtalet. Men så blir inte fallet år 2023.

Högsta inflationen på 30 år

Prisbasbeloppet har stor betydelse för pensionskostnaden; såväl för beräkningen av den förmånsbestämda pensionen som för pensionsutbetalningar.

Prisbasbeloppet fastställs utifrån inflationstakten i juni, året innan aktuellt år (dvs ökningen av KPI i juni/juni). Prisbasbeloppet har ökat långsamt i många år, vilket hållit tillbaka pensionskostnaderna. Enligt SKR:s bedömning kommer prisbasbeloppet öka med hela 6 procent år 2023. Det är den största ökningen av prisbasbeloppet på över 30 år.

Ökade pensionskostnader och höjt PO 2023

Efter flera år med låg inflation, kommer värdeuppräknningen i pensionerna 2023 öka rejält, vilket leder till ökade pensionskostnader för den förmånsbestämda pensionen. Detta i kombination med de höjda premienivåerna i den avgiftsbestämda pensionen leder till kraftigt ökade pensionskostnader år 2023. Även höga löneökningar år 2021 ökar kostnaden för den förmånsbestämda pensionen 2023.

PO-pålägget för regioner föreslås att höjas till 17,89 procent för pensionsdelen år 2023. Med oförändrade övriga arbetsgivaravgifter kommer det genomsnittliga föreslagna preliminära PO att uppgå till 49,44 procent. Det är en höjning med över 4 procentenheter jämfört med PO-pålägget för år 2022.

Tabell 9. Föreslagna PO-pålägg för kommuner 2022 och preliminär 2023

Procent av lönesumma

	2022	2023 prel.
Avgiftsbestämd del (inkl. löneskatt)	6,21	8,45
Förmånsbestämd del (inkl. löneskatt)	7,46	9,44
Summa Avtalspensioner (inkl. löneskatt)	13,67	17,89
Lagstadgade socialavgifter	31,42	31,42
Avtalsförsäkringar	0,13	0,13
Summa PO-pålägg	45,22	49,44

Övriga delar i PO-pålägget, är preliminärt oförändrade.

Att ökningen mellan åren blir så stor förklaras även av att kostnaderna för de förmånsbestämda pensionerna är relativt låga år 2022. Det beror bland annat på att inkomstbasbeloppet ökade relativt mycket, vilket medförde att inkomstgränsen höjdes för förmånsbestämd pension, vilket i sin tur innebär lägre pensionskostnader för arbetsgivaren.

De föreslagna arbetsgivaravgifterna inklusive kalkylerat PO bygger på kalkylerade pensionskostnader för genomsnittet i sektorn. Uppgifterna tas fram för att underlätta för budget och planering. Pensionskostnaderna för den förmånsbestämda delen varierar kraftigt i enskilda regioner. Det rekommenderas därför att regioner utgår från sina egna pensionskostnader.

De pensionsprognoser som tagits fram till kommuner och regioner av pensionsadministratörerna under april 2022 bygger på regelverket för det nya avtalet, och är beräknade med prognosparametrar som tillhandahållits av SKR per den 30 mars 2022. Prognosparametrarna innebär ett rejält höjt prisbasbelopp, till 5,2 procent år 2023.

Prognosen över prisbasbeloppets ökning år 2023 har dock höjts till 6 procent i vår aktuella bedömning inför skatteunderlagsprognosen, å andra sidan har även prognosen för inkomstbasbeloppet höjts. Förändringar i dessa variabler tar i stort sett ut varandra, det blir några tiondelar högre PO med de förändrade parametrarna för 2023. Beräkningar från pensionsadministratörerna är således väl överensstämmande med våra aktuella beräkningar över förslaget PO avseende år 2023 för regionerna som genomsnitt.

I beräkningarna har vi inte gjort antagande om frivilliga byten mellan avtalen. Möjligheten till att byta pensionsavtal under våren 2023 kan komma att påverka kostnaderna. Men det går inte i dagsläget att uttala sig om hur många som väljer att göra det och vilken effekt det eventuellt kommer att få.

Uppdatering av modellen ”Skatter & bidrag”

För att uppdatera modellen ska den aktuella filen laddas hem och sparas. Ladda ned filen:

- Uppdateringsfil-02-22.xls

från sidan:

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/budgetochplanering/skatterochbidragregioner/uppdateringregioner.1374.html>

Följ sedan instruktionerna i filen eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta EkonomiNytt.

Skillnader jämfört med förra beräkningen (EkonomiNytt 2/2022) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Ny befolkningsprognos
- Preliminär kostnadsutjämnning 2023

Information om tidpunkter under 2022

Aktuella datum finns på vår webbplats under Ekonomi, juridik. Klicka på Ekonomi och sedan på Ekonomikalendern.

Har du aktiverat ny prenumeration från vår webbplats? För att säkert få alla våra nyheter, gå in på skr.se och välj Prenumerera på webbinnehåll. Länken ligger i den grå sidfoten.

Under vårt område Ekonomi (under Ekonomi, juridik) finns de senaste uppdaterade EkonomiNytt tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan EkonomiNytt.

Frågor om detta EkonomiNytt kan ställas till Patrik Jonasson (makroekonomi och skatteunderlaget) 08-452 73 62, Jonas Eriksson (löne- och prisförändring för regioner) 08-452 78 79, Åsa Högberg (modellen Skatter & bidrag) 08-452 73 63 samt Siv Stjernborg 08-452 77 51 eller Robert Heed 08-452 71 41 (pensioner och PO-pålägg).

Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skr.se .

SVERIGES KOMMUNER OCH REGIONER

Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektionen för ekonomisk analys

Niclas Johansson

Åsa Högberg

Bilagor:

Bilaga 1: Kostnadsutjämnning 2023 prognos, kronor per invånare

Bilaga 2: Förändring bidrag & avgift prognos 2023 mot utfall 2022, kronor per invånare

Prognosunderlag-Reg-2022–2029-02-22.xls”, finns på vår webbplats via följande länk:

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/budgetochplanering/skatteunderlagsprognos/prognosunderlagforregioner.1402.html>